

Crítica i lectura sense complexos

15.03.2017

Marc Soler (<http://www.nuvol.com/autor/marc-soler>). Barcelona
(<http://www.nuvol.com/lloc/barcelona>).

La intel·ligència crítica té, avui dia, un preu elevat bàsicament perquè, d'acord amb les lleis de l'oferta i la demanda, és un producte més aviat tirant a escàs. Marc Soler llegeix l'últim llibre de Xavier Lloveras, *El mirall dels llibres*, editat per la Diputació de Girona dins la Col·lecció Josep Pla. Dijous 15 de juny a les 19.30h es presenta a la llibreria Calders de Barcelona. Albert Roig i Lluís Muntada acompanyaran l'autor en un col·loqui que promet.

Un cop feta aquesta afirmació n'afegiré un parell més que se'n deriven: la primera, és que feia temps que no gaudia tant llegint un llibre dedicat a la crítica, a l'apunt literari, a l'estudi en algun cas inèdit i fins i tot l'assaig (ni que sigui en forma d'epílegs d'obres ja publicades), com en aquest cas que ens ocupa. La segona: si en algun moment hagués estat a les meves mans la direcció d'un diari o un suplement literari, Xavier Lloveras hauria estat de ben segur un dels dos o tres crítics de capçalera que tindria en nòmina.

I encara hi afegiré el que m'ha semblat més important de la lectura d'aquest recull de textos, que Lloveras va anar confegint durant els anys que va rodar pels mitjans de comunicació i altres papers no tan efímers: els seus comentaris són una invitació a la lectura però també són una manera d'apropar-se a l'obra d'un autor i a la seva comprensió.

Que els textos reunits en aquest volum tenen un vessant pedagògic, o de fer pedagogia en el sentit més noble de la paraula, es dedueix no sols pel que escriu Lloveras, sinó pel que ell mateix diu en relació amb la feina del crític. En aquesta línia, té especial interès el que diu sobre els perills que assetgen la crítica literària en el sentit que, més que no pas ajudar a la comprensió d'una lectura o un autor, acabin per crear "una sèrie de crostes que la recobreixen" i que n'impedeixen la correcta interpretació. I tot seguit ens adverteix que això "és especialment greu en les literatures petites, amb un discurs crític limitat, ja que els dos o tres punts bàsics destriats en l'obra d'un autor s'arrengleren al costat dels tòpics fàcils encunyats en una lectura ràpida o sumària, fins a aconseguir un inici d'encarcament que només la riquesa de l'obra i la preparació del lector que s'hi enfronta poden evitar".

Posem-hi un parell d'exemples: els comentaris sobre els tòpics que envolten la poesia de J.V. Foix –surrealista, medievalitzant, difícil– o la imatge falsa de Carles Riba que deforma la lectura de la seva obra. Un altra qüestió no menys interessant és fer veure i entendre com es desenvolupa un estil literari (el de Mercè Rodoreda) comparant la primera versió d'*Aloma* i la que l'autora va considerar definitiva al cap

de 30 anys. Si es vol, es tracta d'aspectes obvis, o que ho haurien de ser, però que serveixen per il·lustrar l'estat de la qüestió, ara i aquí, pel que fa a l'ensenyament d'una matèria com és la literatura.

Xavier Lloveras acompanyat del vicepresident de la Diputació de Girona, Albert Piñeira, i del director de la Col·lecció Josep Pla, Lluís Muntada, durant la presentació del llibre a Girona | Diputació de Girona

Un dels perills que solen presentar-se en un volum d'aquestes característiques és que acabi per convertir-se en un calaix de sastre. No és el cas d'El mirall dels llibres. La manera com ha estat endreçat tot aquest material crític (pel mètode senzill de l'ordre alfabètic) permet agrupar els textos dedicats a un mateix autor i donar-ne una panoràmica més ampla i rica de la seva obra.

És el cas de Blai Bonet, J.V. Foix, Albert Roig, Michel Tournier, Amélie Nothomb o Michel Houellebecq. De la mateixa manera, esulta fàcil reconèixer les dèries de l'autor, però no menys cert resulta que, tot i tractar-sé de paraules majors, li surt, pàgina rere pàgina, un cànnon tan personal com difícil de rebatre de la literatura catalana. Però no sols això; també un model d'exercici literari: llegeixin el paper "Rodoreda, Espriu, Villalonga" i m'ho sabran dir. A més, al llarg del volum, aquí i allà, hi trobem escampades qüestions de fons que haurien d'interessar-nos més enllà de la seva formulació puntual i que afecten la salut de l'ecosistema de la literatura catalana. Hi ha aspectes interessants per debatre. Un d'ells és l'apartat de les traduccions i les seves deficiències. Un altre apunta a les males pràctiques editorials a l'hora d'editar obres primerenques que els autors van rebutjar. La qüestió no és tant si cal editar-les o no, sinó a qui cal adreçar-les i amb quins mecanismes fer-ho.

I per acabar, una cosa que cal agrair a Lloveras al marge de tot el que ja s'ha dit fins ara. En un dels textos dedicats a Albert Roig, el nostre autor aprofita uns versos de Quevedo per posar el dit a la nafra d'una tradició catalana secular: la d'"intentar, sempre, sentir el que es diu, i, sobretot, la de no escriure el que es pensa". Doncs això: llegeixin sense complexos que és la lliçó que ens deixa Lloveras: el crític però també l'antic poeta que va ser.